

ירמיהו ז'

בית המקדש נחשב בעיני העם כמגן על עם ישראל. גם ביצוריה של ירושלים נחשבו למגן, שהוכיח את עצמו. (כזכור מימי סנחריב ומפלתו) את זאת מפיץ הנביא לכל באי שערי המקדש. שם הוא עומד ונואם את נבואתו.

היכל ה' היכל ה', היכל ה' הָמָה. זו הייתה הסיסמה שבפי נביאי השקר, שדבריהם נשמעו באוזני באי העיר.

התיאורים של מבנה בית המקדש של שלמה המלך היוו מקור להתפעלות, בעיני כל: המבנה המפואר והמרהיב; העמודים הנהדרים, שהתנשאו בחזיתו, ושלל הצבעים של עיטויי הזהב על קירותיו. הרושם הכללי: מבצר שלא ניתן לכיבוש.

עמדתו של הנביא היא כי לא חומרי הבנין וההוד האדריכלי, הם חוזקו הגשמי של ההיכל אלא תוכנו הרוחני, התנהגותם המוסרית, האמונית והחברתית. של הבאים בשעריו. זאת אומרת: קהל יהודה.

כִּי אִם-הִיטִיב תִּיטִיבוּ, אֶת-דַּרְכֵיכֶם וְאֶת-מַעַלְלֵיכֶם: אִם-עָשׂוּ תַעֲשׂוּ מִשְׁפָּט, בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ. י גַּר יְתוֹם וְאַלְמָנָה, לֹא תַעֲשִׂקוּ, וְדָם נָקִי, אַל-תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה; וְאַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים לֹא תִלְכוּ, לְרַע לָכֶם. ז זה המתכון של ישיבת בטח בארץ המובטחת. אך המתכון הזה לא אומץ על ידי ההמון למגינת לבו של הנביא. **הִנֵּה אַתֶּם בְּטָחִים לָכֶם, עַל-דְּבַרֵי הַשָּׁקֶר-לְבַלְתִּי, הוֹעִיל. ט הַגִּנְבִּי רָצַח וְנָאֵף, וְהַשָּׁבַע לַשָּׁקֶר וְקִטְרֵי לְבָעַל; וְהַלֵּךְ, אַחֲרֵי אֱלֹהִים אַחֲרִים--אֲשֶׁר לֹא-יַדְעֶתֶם. י וּבְאַתֶּם וְעַמְדֹתֶם לְפָנַי, בְּבֵית הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא-שְׁמִי עָלָיו, וְאַמְרֹתֶם, נִצְלָנוּ--לְמַעַן עֲשׂוֹת, אֶת כָּל-הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה. הטועים האלה חייבים לתת את דעתם על כך ואל יצפו להשלות את עצמם ויראו נכוחה נגד עיניהם את הגורל אשר היה לשילה, (המשכן המפואר שבלב הארץ), שנחרבה, ויסכימו אם יחכימו להסיק מסקנות נכונות.**

וְעָשִׂיתִי לְבֵית אֲשֶׁר נִקְרָא - שְׁמִי עָלָיו, אֲשֶׁר אֲתֶם בְּטַחִים בּוֹ,
 וְלִמְקוֹם, אֲשֶׁר-נִתַּתִּי לָכֶם וְלְאֲבוֹתֵיכֶם-- כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי, לְשָׁלוֹ.
^{טו} וְהִשְׁלַכְתִּי אֶתְכֶם, מֵעַל פָּנָי, כַּאֲשֶׁר הִשְׁלַכְתִּי אֶת-כָּל-אֲחֵיכֶם,
 אֶת כָּל-זֶרַע אֲפָרַיִם.

בית המקדש הוא בית, ששם ה' נקרא עליו. כך הוא נקרא בפי העם, אבל הכינוי הזה אינו תעודת ביטוח. ברוב כעסו ה' כולל את הנוכחים כנענשים - אתכם, קהל המקשיבים, כדוגמת גורלם המר, העונש של "כל אחיכם... כל זרע אפרים", תושבי שבטי ישראל מן האזור של שילה.

ואת הנביא, המרגיש חובתו להגן על העם, מזהיר ה' שלא יתפלל על העם, שלא יישא תפלה ולא ישטח בקשה לטובת העם. וה' גוזר:
^{טז} וְאַתָּה אֵל-תִּתְפַּלֵּל בְּעַד-הָעָם הַזֶּה, וְאֵל-תִּשָּׂא בְעַדָם רִנָּה
 וּתְפִלָּה-וְאֵל-תִּפְגַּע-בִּי: כִּי-אֵינְנִי שֹׁמֵעַ, אֶתְךָ. ^{יז} הַאֵינְךָ רֹאֶה, מָה
 הַמָּה עֹשִׂים בְּעָרֵי יְהוּדָה, וּבְחֻצוֹת, יְרוּשָׁלַם.

על השאלה: האיןך רואה? משיב ה' בתאור מלא של כל המשתתפים בחטא הזה: הבנים, האבות, והנשים, כולם מועלים בה' בתרומתם לעבודה הזרה. במנגנון הייצור של האלילים, שצריך לבייש את העמלים בו. ויווכחו כי חמת ה' תיפול, בעטים, על כל הטבע: על האדם, על הבהמה ועל הדומם, כמו עץ השדה.

החוטאים מפעילים אש בבתי הייצור של הפסלים, אותה אש תכלה אותם ולא תכבה. האש של הנפחים ושל הנגרים, מייצרי הפסלים, היא בחזקת אש זרה, שתהפוך פניה אל המבעירים אותה.

אגב הנאספים, אז בבית המקדש, הגיעו בהמוניהם הגיעו בעטיו של אחד הרגלים ("העלייה לרגל" אכלסה עם רב בירושלים ובסביבות בית המקדש) או הגיעו בעטיה של התקהלות חרום, (איזו שהיא עת צרה, שהוכרזה על ידי השלטון).

הנבואה מטיחה בפני העם את הקרבנות שהם מעלים, שכביכול הם לשם שמים. ^{כא} כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת, אֱ-לֹהֵי יִשְׂרָאֵל: עֲלוֹתֵיכֶם סָפוּ

על-זבחיכם, ואכלו בשר. ^{כב} כי לא-דברתי את-אבותיכם, ולא צויתים, ביום הוציא אותם, מארץ מצרים--על-דברי עולה, וזבח.

בפי הנביא עולה נושא נדוש: אין הקרבנות הללו לרצון הבורא אלא הם מילוי משאלות לבם של הנוהים אחר עבודת ה' בטעיייתם. הקורבן אינו מחטא את ההתנהגות הדתית הפסולה.

^{כג} כי אם-את-הדבר הזה צויתי אותם לאמר, שמעו בקולי-- והייתי לכם לא-להים, ואתם תהיו-לי לעם; והלכתם, בכל-הדרך אשר אצוה אתכם, למען, ייטב לכם. ^{כד} ולא שמעו, ולא-הטו את-אזנם, וילכו במעצות, בשררות לבם הרע; ויהיו לאחור, ולא לפנים.

המסגרת של הברית בין הא-להים ובין עמו היא מסגרת של הדדיות. שני הצדדים צריכים למלא את חלקם בברית. העם אינו עומד בהתחייבותו, על אף המאמץ של כל הנביאים הנשלחים לשכנע אותו למלא את חלקו

3

בברית. ^{כה} ואמרת אליהם, זה הגוי אשר לוא-שמעו בקול ה' אלהיו, ולא לקחו, מוסר; אבדה, האמונה, ונכרתה, מפיהם. ^{כט} גזי נזרד והשליכי, ושאי על-שפים קינה: כי מאס ה', ויטש את-דור עברתו. ^ל כי-עשו בני-יהודה הרע בעיני, נאם-ה': שמו שקוציהם, בבית אשר-נקרא-שמי עליו לטמאז. ^{לא} ובנו במות התפת, אשר בגיא בן-הנם, לשרף את-בניהם ואת-בנותיהם, באש--אשר לא צויתי, ולא עלתה על-לבי.

והנביא לא מוותר על הסיפא של החורבן, שנכון ליהודה ולעריה. ההשבתה של השמחה הטבעית החשובה ביותר, בחיי המשפחה היהודית, ביטול שמחת חתן וכלה מסמל את עומק החורבן שיבוא על העם.

^{לד} והשבתי מערי יהודה, ומחצות ירושלים, קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול פלה: כי לחרבה, תהיה הארץ.

השצורינו, אין לנו זכות אסיים הנבואה כל כק
שליטת

ולכן נוסית צתה שאנו דור ש תודה (ולא דור
ש כפוי טובה), שאמנתנו בה' אנו צופים
באולה הבאה, לאולת העם כצת, השעה
שהיא "צת צרה היא ליצקה ומחנה יושע".
כי"ר.

"הודו לה' ברכו שמו".